

EFDER

e-ISSN: 2791-7320

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

CİLT: 2

SAYI: 2

ARALIK 2022

MAUN JOURNAL OF EDUCATION

VOLUME: 2

ISSUE: 2

DECEMBER 2022

Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (MAUNEFDER) yılda iki kez yayınlanan sosyal bilimlere yönelik kuramsal ve uygulamalı özgün araştırma, inceleme ve derlemeleri kapsamına alan uluslararası hakemli bir dergidir. Yayınlanma sürecinde ücret talep edilmemektedir.

Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayınlanan makale ve kitap incelemelerindeki görüş ve düşüncelerle ilgili sorumluluk yazar/yazarlara aittir.

MAUNEFDER'de yayınlanan makaleler yalnızca referans gösterilerek kullanılabilir.

2022 CİLT: 2 SAYI: 2

HAKEM LİSTESİ

Dr. Cansu Hazal GÜÇLÜ – Başkent Üniversitesi

Dr. Derya ATALAN ERGİN – Kapadokya Üniversitesi

Dr. Elif İLHAN – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Dr. Eşref NAS – Muş Alparslan Üniversitesi

Dr. Feridun KAYA – Erzurum Teknik Üniversitesi

Dr. Furkan KAŞIKÇI – Atatürk Üniversitesi

Dr. Gülendamar AKGÜL – Çankırı Karatekin Üniversitesi

Dr. Hilal ZORLU – Millî Eğitim Bakanlığı

Dr. İbrahim DADANDI – Yozgat Bozok Üniversitesi

Dr. Mahsum AVCI – Bingöl Üniversitesi

Dr. Mehmet Sıddık VANGÖLÜ – Millî Eğitim Bakanlığı

Dr. Mehmet Siyabend KAYA – University of Reading

Dr. Oğuzhan ÇELİK – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Dr. Önder ERYILMAZ – Amasya Üniversitesi

Dr. Selim GÜNDOĞAN – Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi¹

Dr. Şahabettin MUTLU – Millî Eğitim Bakanlığı²

Dr. Uğur GEZER – Yozgat Bozok Üniversitesi

Dr. Yahya AKTU – Siirt Üniversitesi

Dr. Yılmaz MUTLU – Muş Alparslan Üniversitesi

---

¹ İki hakemlik yapmıştır.

² İki hakemlik yapmıştır.

EDİTÖR KURULU VE SEKRETARYA

Sahibi: Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT (Muş Alparslan Üniversitesi Rektörü)

Eğitim Fakültesi Adına Hak Sahibi: Prof. Dr. Esin KAYA (Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)

Baş Editör:

Dr. Zekeriya ÇAM, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Editör Yardımcısı:

Dr. Fatih YAMAN, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Alan Editörleri:

Matematik Eğitimi

Dr. Yılmaz MUTLU, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Türkçe Eğitimi

Dr. Hülya SÖNMEZ, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Fen Bilgisi Eğitimi

Dr. Selçuk AYDEMİR, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Okul Öncesi Eğitimi

Dr. Abdulhamit KARADEMİR, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Yabancı Diller Eğitimi

Dr. Sabahattin YEŞİLÇINAR, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Sınıf Eğitimi

Dr. Ali Fuad YASUL, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Sosyal Bilgiler Eğitimi

Dr. Murat EKİÇİ, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Özel Eğitim

Dr. Sümeyra CEYHAN, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Eğitim Yönetimi

Dr. Halim GÜNER, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Öğretim Teknolojileri

Dr. Fatih YAMAN, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Eğitim Programları ve Öğretim

Dr. Ahmet AYKAN, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Eğitimin Felsefi, Sosyal ve Tarihi Temelleri

Dr. Bülent Uğur KOCA, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Eđitimde Ölçme ve Değerlendirme

Dr. Fuat ELKONCA, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Dr. Yavuz KOŞAN, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Eğitim Psikolojisi

Dr. Zekeriya ÇAM, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Sekretarya ve Dizgi

Arş. Gör. Dr. Yunus ŞAKİROğLU, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Arş. Gör. Dr. Samed Yasin ÖZTÜRK, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

Arş. Gör. Gülşah KURU, Muş Alparslan Üniversitesi, Türkiye

YAYIN VE DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Abdülvahit ÇAKIR – Ufuk Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Ali Fuat ARICI – Yıldız Teknik Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN – Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Baki DUY – Anadolu Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Bayram BAŞ – Yıldız Teknik Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Cahit EPÇAÇAN – Siirt Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Elif TEKİN İFTAR – Anadolu Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Engin KARADAĞ – Akdeniz Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Ergün ÖZTÜRK – Erciyes Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Erhan DURUKAN – Trabzon Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Erol DURAN – Uşak Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI – Pamukkale Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Fulya TOPÇUOĞLU ÜNAL – Kütahya Dumlupınar Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Gizem SAYGILI – Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Gökhan DUMAN – Gazi Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Gül DURMUŞOĞLU KÖSE – Anadolu Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Gürcü ERDAMAR – Gazi Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Havise GÜLEÇ – Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Hayati AKYOL – Gazi Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA – Akdeniz Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. İbrahim ERDOĞAN – Muş Alparslan Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. İlhan YALÇIN – Ankara Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. İsmail Hakkı MİRİCİ – Hacettepe Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. İsmail KARAKAYA – Gazi Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Kasım YILDIRIM – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Khalid ARAR – Texas State Üniversitesi – USA

Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI – Rouen Üniversitesi – FRANSA

Prof. Dr. Mustafa Serdar KÖKSAL – Hacettepe Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Müge ARTAR – Ankara Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Nihat ŞİMŞEK – Gaziantep Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Oğuzhan SEVİM – Atatürk Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Pınar GİRMEN – Eskişehir Osmangazi Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Selahiddin ÖĞÜLMÜŞ – Ankara Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Semra MİRİCİ – Gazi Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Serap NAZLI – Ankara Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Serdal SEVEN – Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Sinan OLKUN – Uluslararası Fırat Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Suat UNGAN – Trabzon Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Şener DEMİREL – Fırat Üniversitesi – TÜRKİYE

Prof. Dr. Zarife SEÇER – İstanbul Üniversitesi – TÜRKİYE

EFDER

MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Cilt: 2

Sayı: 2

Aralık 2022

MAUN JOURNAL OF EDUCATION

Volume: 2

Issue: 2

December 2022

-İçindekiler-

Grupla Psikolojik Danışmada Çatışma, Çatışma Kaynakları ve Lider Müdahaleleri

Ahmet Çağlar ÖZDOĞAN

195-206

2018 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Anahtar Yetkinlikler Bakımından İncelenmesi

Süleyman TEMUR

207-226

Üniversite Birinci Sınıf Öğrencileri Arasında Sosyal Uyum, Öğrenme Stili Tercihleri ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Zekeriya TEMİRCAN

227-239

2009-2019 Yılları Arasında Türkiye’de Yürütülmüş Olan Ergenlik Konulu Tezlerin İncelenmesi

Pelin İNAN, Melike Cansu EVLÜCE, Figen ÇOK

240-267

Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programının Meslek Liseleri Okul Psikolojik Danışmanlarının ve Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Hayriye TORUNOĞLU, Dilek GENÇTANIRIM KURT

268-285

Anne Baba Arasındaki İlişki: “Üçüncü Ebeveyn” Rolünün Gestalt Terapi Bakışından Ele Alınması

Sahra RAYANA, Hasan ATAK

286-300

Eş Zamanlı Metne Dayalı Çevrim İçi Psikolojik Danışmada Terapötik İlişki

Çiğdem GÜLDEN, Kenan POLAT

301-321

Matematik Ders Kitaplarının Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi:

7. ve 8. Sınıf Örneği

Nesibe Nur TÜYSÜZ, Gülay EKİCİ

322-347

Üniversite Öğrencilerinin Narsisizm ve Saldırganlık Düzeylerini Etkileyen Facebook Davranışlarının Chaid Analizi ile Belirlenmesi

Yavuz KOŞAN, Eylem KILIÇ

348-369

Psikanalizde Kültür ve Birey

Semra KIYE

370-387

BAŞ EDİTÖR YAZISI

En genel tanımı ile kişilere istendik davranışlar kazandırmak olarak tanımlanan eğitim, her çağda çok fazla önem atfedilen bir olgu olmuştur. Bireyleri toplumsallaştırma, yeteneklerini tanıma, yaratıcılıklarına katkı sunma, bilimsel bilgi ve beceriler kazandırma ile kültürel değerleri öğretmek kendilerine güven duymalarını sağlamak eğitimin temel işlevlerinden bazılarıdır. Bu bağlamda dergimizin 2022 yılı son sayısının içeriğine yönelik görünümü sizlere aktarmak istiyorum:

Bu sayımızda 4'ü derleme, 6'sı ise araştırma makalesi olmak üzere toplam 10 çalışma yer almaktadır.

Sayının derleme çalışması olan ilk çalışmada (Grupla Psikolojik Danışmada Çatışma, Çatışma Kaynakları ve Lider Müdahaleleri) insanların etkileşimde olduğu ortamların kaçınılmaz bir ögesi olan çatışma kavramı grupla psikolojik danışma bağlamında ele alınmıştır. Çalışmanın içeriğinde çatışma kaynakları, grupla psikolojik danışmada çokkültürlü yapı ve çatışma ilişkisi, kişilerarası ilişki tarzları ve çatışma, grupla psikolojik danışmada evreler ve çatışma ile son olarak çatışmaya yönelik lider müdahaleleri ele alınarak *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* alanındaki bilimsel bilgi üretimine katkı sunulmaya çalışılmıştır.

Araştırma makalesi olan ikinci çalışmada (2018 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Anahtar Yetkinlikler Bakımından İncelenmesi) 2018 yılı Sosyal Bilgiler Ders Programında yer alan kazanımlar nitel araştırma deseni ile "Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler", "Anadilde İletişim", "Yabancı Dillerde İletişim", "Üretim, Dağıtım ve Tüketim" ve "Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler" yetkinlikler bağlamında incelenmiş ve *Sosyal Bilgiler Eğitimi* alanına yönelik öneriler sıralanmıştır.

İngilizce olarak hazırlanan üçüncü araştırma makalesinde (Examining The Relationship Between Social Adaptation, The Learning Style Preferences and Academic Achievement Among College Freshmen Students) 520 üniversite birinci sınıf öğrencisinin öğrenme stili tercihleri, sosyal uyumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Böylece *Eğitim Psikolojisi* alanına bilimsel katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Dördüncü çalışmada (2009-2019 Yılları Arasında Türkiye'de Yürütülmüş Olan Ergenlik Konulu Tezlerin İncelenmesi) Türkiye'de ergenlik konusunda yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenerek bu konu hakkında genel bir resim ortaya

konulmuştur. Araştırmada ergenlerle yapılan araştırmaların hangi alanlarda yapıldığı, hangi araştırma yöntemlerinin/desenlerinin tercih edildiği, örneklem sayıları ve çalışmalarda kullanılan istatistiksel yöntemlerin neler olduğu incelenmiştir. Bu çalışma ile kritik bir öneme sahip olan ergenlik dönemi çalışmaları incelenerek *Eğitim Psikolojisi* alanına katkı sunulmaya çalışılmıştır.

Beşinci çalışmada (Ortaöğretim Kurumları Sınıf Rehberlik Programının Meslek Liseleri Okul Psikolojik Danışmanlarının ve Sınıf Rehber Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi) meslek liselerinde görev yapan okul psikolojik danışmanları ve sınıf rehber öğretmenlerinin bakış açısıyla liselerde uygulanan sınıf rehberlik programları değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda okullarda sunulan psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik öneriler sıralanarak *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* alanındaki bilimsel bilgi üretimine katkı sunulmuştur.

Derleme çalışması olan altıncı çalışmada (Psikososyal Gelişimde Anne Baba Arasındaki İlişki: “Üçüncü Ebeveyn” Rolünün Gestalt Terapi Bakışından Ele Alınması) Norton ve Norton’ın üçüncü ebeveyn olarak tanımlanan anne-baba arasındaki ilişkinin Gestalt Terapi kuramı çerçevesinden ele alınmış, ebeveynin çocuk üzerindeki etkilerinden bahsedilmiş, aile ve ilişki kavramları Gestalt Terapi bakış açısı ile açıklanmış ardından çocuğun psikososyal gelişiminde üçüncü ebeveynin etkisi literatür bağlamında tartışılmıştır. Böylece gelişimsel bir bakış açısı ile hem *Eğitim Psikolojisi* hem de *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* alanlarına katkı sunulmuştur.

Yedinci çalışmada (Eş Zamanlı Metne Dayalı Çevrim İçi Psikolojik Danışmada Terapötik İlişki) bilgi teknolojisi ve pandemi gibi olguların da etkisiyle giderek daha da yaygınlaşan çevrimiçi psikolojik danışma biçimlerinden biri olan eş zamanlı metne dayalı psikolojik danışmada danışman ve danışan arasındaki terapötik ilişki değerlendirilmiştir. Çalışmada eş zamanlı metne dayalı çevrim içi psikolojik danışma sürecindeki danışan ve danışman arasındaki terapötik ilişki; sözel olmayan ipuçlarının olmaması, yazılı iletişim, anonimlik, gizlilik ve güven, ulaşım kolaylığı değişkenleri açısından ele alınmıştır. Bu çalışma ile *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* alanındaki bilgi birikimine katkı sunulmuştur.

Sekizinci çalışmada (Matematik Ders Kitaplarının Karşılaştırılmalı Değerlendirilmesi: 7. ve 8. Sınıf Örneği) 2021-2022 öğretim yılı için Eğitim Komisyonu tarafından onaylanan ortaokul 7. ve 8. sınıf matematik ders kitapları fiziksel özellikler, programın öğeleri, görsel tasarım, dil ve anlatım özellikleri

açısından incelenmiştir. Çalışmada ders kitaplarının genel olarak fiziksel özellikler, dil anlatım ve görsel özellikleri yönünden yeterli olduğu ancak, programın öğeleri bakımından düzenlenme yapılması gerektiği saptanmıştır. Bu çalışma ile *Eğitim Programları ve Öğretim ile Matematik Eğitimi* alanlarına katkı sunulmuştur.

Dokuzuncu çalışmada (Üniversite Öğrencilerinin Narsisizm ve Saldırganlık Düzeylerini Etkileyen Facebook Davranışlarının Chaid Analizi ile Belirlenmesi) narsisist ve saldırgan bireylerin sosyal ağ sitesi Facebook'ta çeşitli davranışlar aracılığıyla bu özelliklerini sergileme eğiliminde oldukları varsayımından hareketle bu iki kişilik özelliklerine sahip bireylerin Facebook'ta ne tür davranışlar sergilediklerinin belirlenmesi amaçlanmış ve narsisizm ile saldırganlık değişkenleri üzerinde etkili olabilecek Facebook davranışları incelenmiştir. Bu amaçla *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* alanındaki bilimsel bilgi üretimine katkı sağlanmıştır.

Onuncu ve son çalışmada ise (Psikanalizde Kültür ve Birey) Freud'un yapılandığı Psikanalitik Kuram bağlamında kültür, uygarlık, medeniyet, bireysellik ve toplumsallaşma, birey ve mutluluk, kitle ve kitle psikolojisi konuları incelenmiştir. Çalışmada ayrıca Psikanalitik Kuramın sözü edilen kavramlara ilişkin çizdiği genel tablo ve verdiği mesajlara yönelik bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışma ile *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* alanına yönelik bilgi birikimine katkı sunulmuştur.

Bu sayımızın yayımlanmasında emeği olan yazarlarımıza, hakemlerimize, editör kurulumuza, eğitim fakültesi dekanımız Prof. Dr. Esin KAYA'ya, üniversite rektörümüz Prof. Dr. Fethi Ahmet POLAT'A, sekreteryaya ekibinden Dr. Yunus ŞAKİROĞLU'na ve Dr. Samed Yasin ÖZTÜRK'e teşekkürü bir borç biliriz.

Okumaktan ve bilime katkı sunmaktan asla vazgeçmemek temennisiyle esen kalmanızı diliyorum.

Baş Editör

Doç. Dr. Zekeriya ÇAM

29 Aralık 2022